

Broj:

Podgorica, 20.12.2023. godine

Na osnovu člana 20f stav 1 tačka 5 Zakona o zaštiti konkurencije („Sl. list CG”, br. 44/12, 13/18, 145/21), člana 11 stav 1 i 2, člana 14 stav 3 Zakona o kontroli državne pomoći („Sl. list CG”, br. 12/18) i člana 18 Zakona o upravnom postupku („Sl. list CG“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17) u postupku ocjene usklađenosti državne pomoći po prijavi državne pomoći podnijetoj od strane Fonda za zaštitu životne sredine, a na osnovu predloga direktora Agencije za zaštitu konkurencije, na sjednici održanoj 20.12.2023. donosi

R J E Š E N J E

Pravilnik o načinu praćenja namjenskog korišćenja sredstava Fonda za zaštitu životne sredine ne odnosi se na pitanja državne pomoći, shodno Zakonu o kontroli državne pomoći.

O B R A Z L O Ž E N J E

Zahtjev

Fond za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: „Eko-fond“) obratio se Agenciji za zaštitu konkurencije (u daljem tekstu: „Agencija“) Zahtjevom br. 05-430/23-519/2 od 10.11.2023. godine (zaveden u Agenciji pod br. 05-430/23-657/1 od 16.11.2023. godine) za ocjenu usklađenosti, na Pravilniko o načinu praćenja namjenskog korišćenja sredstava Fonda za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: „Pravilnik“) br. 01-077/23-413/5 od 25.09.2023. godine.

U prilogu inicijalnog zahtjeva dostavljen je Obrazac 1 - Prijava državne pomoći, u kojem je navedeno da mjera nije državna pomoć, da se na osnovu Pravilnika ne daje prednost korisnicima koji obavljaju privrednu djelatnost, već se odnosi jednako na fizička i pravna lica.

U prilogu zahtjeva dostavljen je Pravilnik o načinu praćenja namjenskog korišćenja sredstava fonda za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: „Pravilnik“), kojim se uređuje način praćenja i kontrolisanja namjenskog korišćenja sredstava za pripremu, sprovođenje i razvoj programa, projekata i drugih aktivnosti u skladu sa odlukom o dodjeli sredstava i zaključenim ugovorom o korišćenju sredstava Fonda za zaštitu životne sredine sa korisnikom sredstava, bez obzira na oblik dodjeljivanja sredstava, način praćenja ugovorenih prava i obaveza korisnika.

Ocjena

Članom 2 Zakona o kontroli državne pomoći (u daljem tekstu: „Zakon“), propisano je da je državna pomoć:

- 1) finansijska pomoć koja se direktno ili indirektno dodjeljuje iz državnog budžeta, odlukom Vlade Crne Gore, budžeta opštine, odlukom nadležnog organa opštine, uključujući fondove Evropske unije i druge javne fondove;
- 2) pomoć koja se dodjeljuje korisnicima koji obavljaju privrednu djelatnost, čime se dovode u povoljniji položaj u odnosu na druge učesnike na tržištu;
- 3) finansijska pomoć koja se ne pruža privrednim društvima pod istim uslovima, ili se pruža selektivno privrednim društvima na osnovu veličine privrednog društva, mjesta poslovanja ili mjesta registracije, ili je namijenjena jednom privrednom društvu;
- 4) pomoć koja ugrožava konkurenciju i utiče na trgovinu između Crne Gore i drugih država suprotno potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Da bi mjera predstavljala državnu pomoć moraju kumulativno biti ispunjena četiri uslova iz člana 2 Zakona.

Dodjela sredstava iz budžeta

Eko-fond se finansira iz: sredstava eko-naknada; kredita, donacija i pomoći; instrumenata, programa i fondova Evropske unije, Ujedinjenih nacija i međunarodnih organizacija; stranih ulaganja namijenjenih zaštiti životne sredine i drugih izvora u skladu sa zakonom. Dalje, na osnovu člana 77 stav 2 alineja 3 Zakona o životnoj sredini („Sl. list CG“ br. 52/16 i 73/19), člana 5 Uredbe o visini naknada, načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine ("Sl. listu RCG", br. 26/97, 9/00, 52/00 i "Sl. listu CG", br. 33/08, 5/09, 64/09, 40/11, 49/11 i 119/22) Agencija za zaštitu životne sredine donosi rješenja po osnovu kojih se vrše naplate eko naknada odnosno prikupljaju sredstva za finansiranje Eko-fonda i to: naknada za uvoz supstanci koje uništavaju ozonski omotač, naknada za ispuštanje zagađujućih materija u vazduhu, naknada za stvaranje i deponovanje opasnog otpada.

Eko-naknade su naknade zbog zagađivanja životne sredine koje se plaćaju po principu "zagađivač plaća".

Shodno Uredbi o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte, Eko-fond ostvaruje prihode od naknada za prenos emisionih kredita u iznosu od 0,1% minimalne cijene emisionog kredita koja iznosi 24€/tCO₂. Shodno članu 76 stav 4 Zakona o životnoj sredini, propisano je da se sredstva Eko-fonda koriste se za: finansiranje pripreme, sprovođenja i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti na državnom i lokalnom nivou, u cilju očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unapređivanja životne sredine, energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora i energije, sprovođenje ciljeva i načela zaštite životne sredine, radi postizanja integralnog i cjelovitog očuvanja kvaliteta životne sredine, očuvanja biološke, geološke i predione raznovrsnosti i racionalnog korišćenja prirodnih dobara i energije kao osnovnih uslova održivog razvoja, kao i ostvarivanje prava građana na zdravu životnu sredinu. Imajući u vidu navedeno, Agencija zaključuje da Eko-fond raspolaže sa sredstvima koja se direktno ili indirektno dodjeluju iz Budžeta Države Crne Gore.

Međutim Pravilnikom se ne definiše proces dodjele određenih sredstava već se u bitnom regulišu pitanja koja se odnose na prava i obaveze Eko-fonda u procesu praćenja namjenskog korišćenja sredstava. U tom smislu odredbom člana 5 Pravilnika se navodi da Eko-fond prati i kontrolise namjensko korišćenje sredstava i izvršenje obaveza korisnika sredstava neposrednim uvidom (terenska posjeta korisniku sredstava) od strane ovlašćenog lica Eko-fonda, na osnovu izvještaja i dokumentacije dostavljene od strane

korisnika sredstava, kao i na druge načine definisane odlukom, odnosno ugovorom, a u zavisnosti od vrste projekata ili drugih aktivnosti.

Dalje, odredbom člana 6 Pravilnika, navodi se da je ovlašćeno lice zaposleni iz organizacione jedinice iz Eko-fonda iz čije nadležnosti je program, projekat i druga aktivnost korisnika sredstava koji je predmet kontrole, a ukoliko se utvrdi potreba za posebnim stručnim znanjem i iskustvom kojim Eko-fond ne raspolaže, izvršni direktor Eko-fonda može obavljanje navedenog zadatka povjeriti jednom ili više stručnih lica, odnosno stručnoj organizaciji.

Takođe, putem ovlašćenih lica Eko-fond ima pravo u svako doba pratiti i kontrolisati namjensko korišćenje sredstava i izvršenje obaveze korisnika sredstava na osnovu odluke o dodjeli sredstava, a korisnik sredstava je dužan tom licu omogućiti uvid u svu dokumentaciju u vezi sa projektom odnosno aktivnošću koja je predmet praćenja i kontrole, nakon čega sastavljaju izvještaj o praćenju i kontroli realizacije programa, projekta i druge aktivnosti i predlažu mjere i preporuke za postizanje ciljeva programa, projekata i druge aktivnosti. U slučaju odstupanja korisnika sredstava Eko-fonda od ugovorenih obaveza, na osnovu izvještaja o praćenju i kontroli realizacije programa, projekta i druge aktivnosti, izvršni direktor ili Odbor direktora, zavisno od visine sredstava koja su dodijeljena korisniku ugovorom o korišćenju sredstava, odlučuje o preuzimanju mjera iz člana 9, navedenog pravilnika.

U članu 7 Pravilnika, navodi se da je korisnik sredstava dužan da Eko-fondu dostavi izvještaje o realizaciji programa, projekata i drugih aktivnosti kroz periodične izvještaje u rokovima određenim odlukom o dodjeli sredstava odnosno ugovorom o korišćenju sredstava, završne izvještaje najkasnije 30 dana po završetku programa, projekta i druge aktivnosti kao i druge izvještaje na zahtjev Eko-fonda.

Obrazac periodičnog izvještaja o rokovima određenim odlukom o dodjeli sredstava odnosno ugovorom o korišćenju sredstava propisuje Eko-fond i obavezno sadrži:

- opis izvršenih radova/realizovanih aktivnosti (po fazama i ukupno);
- utrošena finansijska sredstva;
- opis promjena u realizaciji programa, projekta i druge aktivnosti koje utiču na troškove realizacije;
- naznaku poteškoća/rizika pri izvođenju programa, projekta i druge aktivnosti s operativnim planom za njihovo rješavanje ili opisom primijenjenog rješenja u slučaju završnog izvještaja;
- odstupanje od definisanog (terminskog) plana sprovođenja programa, projekta i druge aktivnosti; i
- ostale podatke bitne za sprovođenje programa, projekta i druge aktivnosti i izvršenje ugovorenih obaveza, po zahtjevu Eko-fonda.

Ovaj Izvještaj provjerava unutrašnja organizaciona jedinica iz Eko-fonda i nakon njihovog usvajanja predlažu izvršnom direktoru isplatu odobrednih sredstava korisniku. U slučaju direktnog finansiranja/sufinansiranja programa, projekata i druge aktivnosti iz člana 10 Pravilnika o uslovima koje moraju ispunjavati korisnici, načinu dodjeljivanja i korišćenja sredstva Fonda za zaštitu životne sredine ne utroše sva sredstva predviđena za realizaciju konkretnog programa, projekta i druge aktivnosti, na osnovu odluke Odbora direktora a uz saglasnost Osnivača neutrošena sredstva se mogu dodijeliti istom ili drugom korisniku u jednakom ili većem iznosu, u skladu sa prioritetima za dodjelu sredstava iz člana 6 istog pravilnika.

U slučaju potrebe za izmjenom ugovora, članom 8 su naveli da je korisnik sredstava dužan da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od nastanka promjene ili druge okolnosti, obavijesti Eko-fond o:

- statusnim promjenama korisnika sredstava;
- promjeni osobe ovlaštene za zastupanje korisnika sredstava;
- nemogućnosti korisnika sredstava da ispuni preuzete finansijske obaveze koje su definisane ugovorom o korišćenju sredstava;
- namjeri promjene izvođača ili podizvođača radova;
- nastupu nepredviđenih okolnosti koje utiču na tehnički, organizacioni ili finansijski dio sprovođenja programa, projekta i druge aktivnosti;
- odstupanjima od plana izvođenja programa, projekta i druge aktivnosti i razlozima za odstupanje; i
- svim drugim okolnostima koje zahtijevaju potrebu izmjene ugovora o korišćenju sredstava Eko-fonda.

Eko-fond, navodi u članu 9, da može otkazati ili odložiti plaćanje ugovorenih sredstava korisniku i zahtijevati vraćanje sredstava ako korisnik:

- bez opravdanja ne započne sa sprovođenjem programa, projekta i druge aktivnosti u rokovima utvrđenim ugovorom o korišćenju sredstava;
- dodijeljena sredstava dijelom ili u cijelosti troši nenamjenski;
- nije dao istinite podatke Eko-fondu pri dodjeli sredstava ili zaključivanju ugovora;
- ne ostvaruje očekivane efekte programa, projekta i druge aktivnosti, ili ne poštuje odredbe ugovora ili opštih akata Eko-fonda ako se ugovor poziva na njihove odredbe;
- nepravilno koristi sredstva Eko-fonda i odstupa od preuzetih ugovorenih obaveza;
- ne podmiruje ugovorene obaveze, odnosno ne sprovodi finansijski plan projekta na način kako je to utvrđeno ugovorom;
- prestane sa redovnim poslovanjem ili postane finansijski nelikvidan da prati dalji tok realizacije projekata; i/ili
- svojim poslovanjem prouzrokuje uvođenje stečajnog postupka, izvršnog postupka odnosno drugog postupka koji onemogućava dalju realizaciju projekta.

U slučaju da korisnici sredstava Eko-fonda odstupe od ugovorenih obaveza, izvršni direktor ili Odbor direktora, može odlučiti da se ugovor o korišćenju sredstava Eko-fonda preispita i izmjenama i dopunama istog omogući nastavak projekta ako se takvom dopunom omogućava postizanje ciljeva projekta, ili ostvarivanje javnog interesa u zaštiti životne sredine i energetske efikasnosti.

Konačno, odredbom člana 10 Pravilnika, navodi se da ako korisnik sredstava ne koristi dodijeljena sredstva na način i na namjene utvrđene ugovorom o korišćenju sredstava, Eko-fond će obustaviti dodjelu sredstava a korisnik sredstava je dužan nenamjenski utrošena sredstva vratiti Eko-fondu u roku od 15 dana od prijema pisanog zahtjeva za povraćaj sredstava, zajedno za zateznom kamatom koja teče od dana prijema sredstava pa do dana povraćaja na račun Eko-fonda.

Nakon završetka programa, projekta i druge aktivnosti jednom, članom 11 navodi se da, Eko-fond može zahtijevati od korisnika sredstava da jednom godišnje izvještava Eko-fond o njegovim efektima u periodu utvrđenom ugovorom o korišćenju sredstava, a najviše za period od 5 godina, u slučaju da korisnik sredstava ne postupi po ugovoru, Eko-fond ima pravo uskratiti dalju finansijsku pomoć iz sredstava Eko-fonda, kao i mogućnost učestvovanja u konkursima na sličnim programima, projektima i drugim aktivnostima iz djelokruga rada Eko-fonda u periodu od 5 godina.

Na osnovu prethodnog, Agencija nalazi da Pravilnik ne predstavlja šemu državne pomoći, jer se tim aktom ne vrši neposredna dodjela državne pomoći, niti uređuju druga relevantna pitanja dodjele državne pomoći.

Imajući u vidu da se Pravilnikom o načinu praćenja namjenskog korišćenja sredstava Fonda za zaštitu životne sredine ne dodjeljuje državna pomoć, već se definišu procedure kontrole korišćenja sredstava državne pomoći, ovaj akt se ne odnosi na pitanja državne pomoći, shodno Zakonu o kontroli državne pomoći.

Uputstvo o pravnoj zaštiti: Protiv ovog rješenja se može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Crne Gore, u roku od 20 dana od dana prijema rješenja.

PREDSJEDNIK SAVJETA

Dragan Damjanović

Dostavljeno:

* Fondu za zaštitu životne sredine, II Crnogorskog bataljona 2c, 81000 Podgorica, Crna Gora

* u spise predmeta,

* a/a.

